

is könnyebb volna ezeket a munkaértekezleteket olyan csoportokban megtartani, mint ahogyan például a versenyen való részvétel tekintetében is csoportosítva vagyunk.

Szebenyi Lászlóné

- x - x - x -

VISZONVÁLASZ A "NE KÖLCSÖNÖZZÜNK KÜLDÖNC UTJÁN" KÉRDÉSHEZ

A MKT. ezévi 2. számában megjelent "Ne kölcsönözzünk küldönc utján" c.cikkemre hárman is válaszoltak. Mind a három választ örömmel fogadtuk, mert a cikkirók a saját nehézségeik mellett az OMK nehézségeit is figyelembe vették s bizony a mi nehézségeink sem mindennapiak. Rátérve az egyes hozzászólásokra, viszonzválaszomat a következőkben foglalom össze:

1. Cikkemben hangsúlyoztam, hogy az OMK olvasóforgalma igen nagy mértékben megnövekedett. A téli idényben még fokozottabb növekedés várható. Az OMK ma már könyvtári "nagyüzem" s ez a jellege napról-napra egyre inkább ki-domborodik, ami a műszaki fejlesztés nagy időszakában érthető is. Az olvasóforgalmat ellátó osztály létszáma azonban nem gyarapodott. Könyvtárunk országos feladatokat lát el olyan munkaterületen /elhelyezésben/, amely e nagy forgalom lebonyolítására már nem alkalmas. Ráadásul állományának ma már közel egyharmada kényszerű-ségből a Múzeum-utcai /Reviczky utcai/ új palotában van. Igen sokrétű olvasószolgálati munkánk tehát egyre nehezebbé válik, hiszen a kintlévő anyag egyszerű behozatala is sok gondot okoz. A magunk részéről minden erő-feszítést megteszünk, hogy helytálljunk, de a vállalati műszaki könyvtárak hálózatának is segíteni kell a köz-ponti szerv, az OMK munkáját az előttünk álló néhány év-ben, míg mostani elhelyezésünkől új települési helyünk-re átmehetünk.

2. Nem kérünk mást, csak azt, ami természetes minden könyvtári kapcsolat terén: pontos adatokat közöljön az olvasó, mondja meg mit akar a szolgáltatást kérő. Mi megadjuk a jövőben is a szükséges felvilágosítást, tájékoztatást, eligazítjuk az olvasót a könyvtári munkaeszkö-

zők kezelésében, ezt értem a saját munkánk alatt /felelem egyben Meisels kartársnőnek/, de, nem tudjuk elvégezni nagy forgalom idején azt a munkát, amelyet mindenütt a világon az olvasó, az igénylő, tehát a könyvtárt használó végez el. Mi messzemenően helyeseljük a könyvtárközi kapcsolatok kiszélesítését, de e kapcsolatoknak megvannak mindenütt a szabályai, s mi nem kérünk mást, mint e szabályok betartását.

3. Egy-egy küldönc a könyvtáros megbízásából rendszerint sok igénnyel keresi fel a könyvtárt. Nehezebb egyetlen igénybevevő sokrétű kérését kielégíteni egyszerre, mint sok egyedi igényt folyamatosan. Mit csináljon a referencés, aki d.e. 13 óráig és este 17 óra után egyedül látja el szolgálatát a többi olvasóval, ha egyetlen igénybevevő /a küldönc/ -"akinek nincs ideje várni, mert még sok dolga van",- hosszabb időre leköti? A referencenek egy igénybevevő által való lekötésének is megvan a határa.

4. Nem értünk egyet Meisels kartársnőnek azzal a véleményével, hogy "egy küldönc helyett nagyszámu olvasót kell kioktatni..." /ezzel tehát több munkája lesz a könyvtárnak/. A tapasztalat azt mutatja, hogy az egyszer "kioktatott" olvasó a következő látogatás alkalmával már az előírásoknak megfelelően veszi igénybe a könyvtár szolgáltatásait. A küldöncökkel való kapcsolat pedig azt bizonyítja, hogy az évek óta idejáros küldönc még azt a munkát sem hajlandó elvégezni, amire megtanítottuk.

5. A magunk részéről éppen azt igényeljük, amit Meisels kartársnő felhoz, hogy "jól kitöltött kérőlappal" álljon elő a küldönc; aki azonban széleskörű tapasztalatunk szerint igen sok esetben nem ad át kérőlapot, hanem könyvtári szempontból valamiféle hiányosan kitöltött iratot. A kérőlap kitöltését pedig tőlünk igényli. Ez ellen emelünk óvást, miután ez a jelenség intézményessé akart válni. Nem kifogásoljuk a küldönc útján való kölcsönzést, ha a küldönc nem kíván magának holmi "területenkivüli jogokat", ha a könyvtári rendnek aláveti magát. Felvetődik azonban az a kérdés is, válaszolva a hozzászólóknak, hogy a vállalati műszaki könyvtárosok vajon biztosítani tudják-e azt, hogy küldöncük "ne végezzen más kézbesítést" s így ne legyen akadálya az aktatáska leadásának. Ezt minden esetben aligha tudják biztosítani, hiszen ez a küldönc munkaidejével való helytelen gazdálkodást jelentené.

6. Ugyancsak Meisels kartársnő azt javasolja, hogy "a ruhatáros ne engedjen az irattáskával senkit belépni a könyvtárba". Ezt a feladatot a ruhatáros megoldani nem tudja. A Szabó Ervin Könyvtár központjában külön kapuőr látja el e feladatot, ami a mi esetünkben is két fő létszámgyarapodást jelentene. Erre pedig most gondolnunk sem lehet.

7. Egyetértünk azzal a javaslatával, hogy "rosszul, hibásan kiállított kérőlapokkal az OMK ne foglalkozzék". Ez a mi álláspontunk is.

8. Parányi Györgyné kartárs megemlíti hozzászólásában, hogy a "vállalati könyvtárosnak is kevés az ideje". Sajnos, az OMK könyvtárosai sem időgazdagok. Ugy véljük, hogy az általános igényeket kiszolgáló országos intézmény dolgozói munkaidejéhez kell igazodni a helyi jellegű intézményeknek.

9. Helyes a Parányiné kartárs által felvetett előzetes telefonon való érdeklődés annak megállapítására, hogy vajon a "kért mű megvan-e?" Azonban a telefonon való érdeklődésnek is megvannak a határai. Igen körülményes dolog a telefonálás a vonalak közismert túlterheltsége miatt. És kérdés, mekkora lehet a telefonon történő érdeklődésnek a "terjedelme?" Egy-két adat közlésére alkalmas módszer, de nem terjedhet ki adatsorozatok ellenőrzésére. Két telefonállomásunk így sem tudja kielégíteni az igényeket, újabbakat pedig nem kaphatunk. Nem tudjuk tehát elfogadni egyelőre azt a javaslatát, hogy "telefonon vegyük fel az igényeket".

10. Azt javasoljuk azoknak a könyvtárosoknak, akik rendkívüli, indokolt esetben/-engedéllyel/ a kölcsönzési szabályzatban megállapított mennyiségen felül; több anyagot kívánnak kölcsönvenni, használják ilyen alkalmakkor az un. "állományelőkészítő űrlap"-ot. Lényege, hogy a ma igényelt anyagot másnapra előkészítve az igénylő rendelkezésére bocsátjuk.

Összegezve a kérdést, arra kérjük a könyvtárosokat, hogy lehetőleg ne kölcsönözzenek küldönc útján, de semmiképpen sem az eddigi küldönc-módszerek szerint. Ha esetenként elkerülhetetlen a küldönc igénybevétele, oktassák ki arravonatkozólag, hogy a könyvtár használati szabályait tartsák be. Viselkedjenek szerényen, ha ngoskodásukkal, követelőzésükkel, sírásukkal ne zavarják az olvasóforgalmat. Lássák el külön könyv, folyóirat stb. jegyzékkel a küldöncöt. Pontos biblio-

gráfiai adatokat közöljenek a könyvtárral, amely tartalmazza a könyv vagy folyóirat raktári jelzetét, a könyv v. folyóirat címét; folyóirat esetében az évet hónapot, folyóiratszámot. Lássák el a küldőncöt megfelelő megbízólevéllel, amelyet a kölcsönzési csoportunknál letétbe kell helyezni /Ld. OMK Kölcsönzési szabályzatát, 10.§. b.-c. pontja./

Törekedjenek arra a vállalati műszaki könyvtárosok, ahogy azt Parányiné kártárs javasolja, hogy "az OMK munkáját a könyvtárosok lelkiismeretesebb előkészítő munkával tegyék könnyebbé." Ugy véljük, hogy ez saját érdeküket is szolgálja.

Végezetül: az OMK minden segítséget megad olvasóinak, de arra kérünk mindenkit, aki igénybeveszi szolgáltatásainkat, hogy tartsák be a könyvtári érintkezésnek azokat a nagyüzemi szabályait, amelyet a könyvtárakat igénybevevők mindenütt a világon betartanak.

dr. Tombor Tibor

/ - x - x - x -

HOZZÁSZÓLÁS A FIGYELŐSZOLGÁLATI PROBLÉMÁI C. CIKKHEZ.

A Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatója 1955. évi 5. számában röviden ismertettem egy elgondolásom, amely a figyelőszolgálati kartonok helyes felhasználásának kérdésére vonatkozott. Szerettem volna, az általam felvetett javaslatokra választ kapni, de még a mai nap sem tudom, hogy milyen szempontból nem lehetett megvalósítani az akkori kérésemet.

Ezuttal röviden ismertetem azokat a javaslatokat, melyekkel mindazok az objektív nehézségek megszűnnének, melyek gátolják a figyelőszolgálati kartonok felhasználását.

A figyelőszolgálatot tárgykörönként lehet előfizetni. Ezzel szemben én azt kérem, ne csak tárgykörönként, hanem a könyvtár részére előfizetett folyóiratok cikkeiről készült figyelőszolgálati kartonokat rendelhetnénk. Ezek a kartonok nem vesznenek el egy könyvtárban sem, mert a legtöbb könyvtárosnak a tájékoztatási munkája során nagy segítséget jelent, egy olyan szakrendi katalógus, melyből bármikor megállapíthatja, hogy a folyóiratállományában szerepel-e az olvasó által kért téma, vagy nem. Szabvány méretű katalógusdoboz minden könyvtárban van, ill. kell, hogy legyen. A beszerzése is kü-